

9.9.2021

Työ- ja elinkeinoministeriö
lausuntopalvelu.fi**ASIA Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 174 §:n muuttamisesta**

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Taustaa

Lausunnolla olevassa ehdotuksessa esitetään muutettavaksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1397/2016) siten, että sosiaali- ja terveyspalvelualoilla toimivien sidosyksiköiden siirtymäaikasäännöksen voimassa oloaikaa jatketaan vuodella.

Esitys mahdollistaisi sen, että alan julkiset hankintayksiköt voisivat jatkaa olemassa olevia sidosyksikkö- ja yhteistyöjärjestelyjään nykyisin voimassa olevien säännösten mukaisesti siihen saakka, kunnes kuntien ja sairaanhoitopiirien tehtävät siirtyvät hyvinvointialueille 1.1.2023 lukien.

Vuoden 2017 alusta voimaan tulleen hankintalain mukaan sidosyksiköllä on oikeus harjoittaa liiketoimintaa enintään viiden prosentin ja enintään 500 000 euron osuudella liiketoimintaan muiden tahojen kuin niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on. Sosiaali- ja terveyspalvelualoilla toimivilla sidosyksiköillä kyseinen ulosmyyntiraja on vuoden 2021 loppuun saakka 10 prosenttia ilman euromääräistä rajaa. Tämän jälkeen rajojen oli määrä muuttua muita toimialoja vastaaviksi.

Ehdotetulla muutoksella pyritään varmistamaan, että sopeuttamistoimenpiteet hankintalain 15 §:n 1 momentin mukaisen sidosyksikön liiketoiminnan harjoittamiselle asetettujen vaatimusten täyttämiseksi ja hankintayksiköiden toiminnan organisoimiseksi eivät muodostu kohuttomiksi hankintayksiköille sekä näiden sidosyksiköille. Lisäksi muutoksen tavoitteena on keventää hallinnollista taakkaa, joka aiheutuu sosiaali- ja terveyspalveluita tuottavien sidosyksiköiden toiminnan uudelleenorganisoinnista sote-uudistuksen yhteydessä.

LPY ei kannata esitettyä siirtymäajan jatkamista seuraavin perusteluin:

- Palveluita avoimille markkinoille tuottavat julkisen sektorin toimijat, jotka voivat hyödyntää sidosyksikköasemaansa, nauttivat merkittävistä kilpailueduista suhteessa samoilla markkinoilla toimiviin yrityksiin. Näin ollen niiden toiminta aiheuttaa kilpailuvääristymiä, jotka heikentävät palvelumarkkinoiden kehittämistä kustannustehokkaiksi.

9.9.2021

- Esityksen yritysvaikutusten arvioinnissa todetaan, että siirtymäajan pidentämisellä vuodella voi olla välillisiä negatiivisia vaikutuksia sellaisille yrityksille, jotka tarjoavat palveluita samoilla markkinoilla kuin kyseiset sidosyksiköt.
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto on arvioinut sidosyksiköiden toimimisen markkinoilla lan-
nistavan tai lamauttavan yksityisten yritysten toimintaa jopa sillä seurauksella, että ne poistuvat kokonaan markkinoilta.
- Julkisen sektorin sosiaali- ja terveystalojen toimijoita koskevat siirtymäajan säännökset hankintalain soveltamisessa ovat olleet voimassa jo lähes viisi vuotta. Sinä aikana ky-
seisillä toimijoilla on ollut mahdollisuus muuttaa ja kehittää toimintansa sellaiseksi, että poikkeusta hankintalain soveltamiseen ei enää tarvita. Päätymässä oleva viiden vuoden siirtymäaika voidaan katsoa riittäväksi.
- Julkisomisteiset sote-yhtiöt voivat jatkossakin harjoittaa ulosmyyntiä 10 prosenttia lii-
kevaihdoistaan, mikäli markkinoilla ei ole tarjontaa. Hankintalakiin on kirjattu poikkeus, jolla sidosyksikön ulosmyynti voidaan nostaa 10 prosenttiin ilman euromääräistä rajaa silloin, kun vastaavaa markkinaehtoista toimintaa ei ole. Tämä edellyttää sitä, että hankintayksikkö julkaisee avoimuusilmoituksen julkisten hankintojen ilmoituskanava Hilmassa. Jos yhtään alalla toimivaa yritystä ei vastaa ilmoitukseen, hankintayksikön ulosmyyntiraja nousee 10 prosenttiin seuraavan kolmen vuoden ajaksi. Myös sote-alo-
jen yhtiöt voivat tarvittaessa käyttää tätä hankintalain poikkeussäännöstä.
- Useat kuntien ja kuntayhtymien omistamat sote-alojen sidosryhmäyksiköt ovat kool-
taan suuria suhteessa toimialansa markkinoihin. Ne ovat aiheuttaneet toiminnallaan merkittäviä kilpailuvääristymiä, koska niiden ei ole tarvinnut noudattaa myöskään han-
kintalain säännöstä vuosittaisen ulosmyynnin 500 000 euron rajasta. Tällaisia kilpailu-
vääristymiä on ilmennyt muun muassa laboratorio- ja kuvantamispalveluiden toi-
mialoilla.

Yhteenvetona

Kaikkeen edellä mainittuun viitaten LPY ei pidä perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena esitet-
tyä sote-aloilla toimivien sidosryhmäyksiköiden siirtymäaikasäännösten jatkamista vuodella.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja